

Szigligeti Ede

benne. Szigligetit ebben nem vezették külföldi előképek, hanem egyrészt saját helyes szinpadi érzéke, másrészt pedig a negyvenes évek ama demokratikus áramlata, a mely politikailag a jobbágy-ság eltörlésében, irodalmilag pedig a népnemzeti irány diadalra jutásában érte el tetőpontját. A maga teremtetten műfajnak egyszersmind legkitünőbb példáit is megalkotta, melyekkel a közvetlen utána következőknek is alig egy-két darabja ért föl, a későbbi nemzedék művei pedig mélyen alatta maradnak. Az újabb drámaírói nemzedéknek egyik legsúlyosabb mulasztása ép az, hogy Szigligeti merész és sikeres kezdését a népszínmű terén nem tudta fejleszteni s e kedvelt és gyökeresen magyar műfajt el hagyta laposodni. Az a negyven év, melyet Szigligeti a Nemzeti Színház szolgálatában töltött, a küzdelmek, a súlyos válságok időszaka, de egyúttal a nagy sikereké s a szilárd alapvetése is. Abban pedig, hogy a színház s vele az egész magyar színészet a válságokból épen tudott kimenekülni, sőt fejlődni is, ép úgy Szigligetié a fő-érdem, mint a későbbi nagy sikerekben. Mint a színház tisztviselője, majd igazgatója s mint a magyar drámaírással egyik legerősebb munkása, egész életét, minden munkáját, szíve minden dobbanását a magyar színügyre áldozta, melynek föllendülésében nálánál nagyobb érdeme nincs senkinek." („Vasárnapi Ujság", 1904. 11. sz.) Érdemei elismerésül A. M. Tud. Akadémia 1840 szept. 5-én levelező tagjának választotta. A Petőfi- és Kisfaludy Társaság is tagjai közé választotta. Az írók és művészek társaságának elnöke volt. Ferenc József király 1872-ben, midőn századik színműve, a „Struensee" adatott a Nemzeti Színházban, a Ferenc József-renddel tüntette ki. Tanár volt a Színiakadémián és a 70-es években a hivatalos lapba színi bírálatokat írt. — 1870 febr. végén családi nevét Szigligeti-re változtatta hivatalosan. (Lásd: „Ellenőr," 1870 febr. 26.) Utolsó szavai ezek voltak: „Végem van, segítsetek!" Gyászjelentéséről a következő sorokat jegyezzük fel: „Mint drámaíró és tisztviselő egyaránt erős támasza volt ő a nemzeti színháznak, fennállása óta 40 éven át. Nincs az or-

szágban művelt ember, ki nem ismerte fáradhatatlan tevékenységének sikereit, nem méltányolta önzetlen jellemének tisztaságát, nem melegegett hazafias alkotásainak tüzésénél. Ő a nemzet halottja!" Koporsójánál Feleky Miklós, Rákosi Jenő, Váradi Antal és Paulay Ede mondtak búcsúbeszédet. Eltemették a Kerepesi-úti temetőbe, a IV. tábla, északnyugati rész I. sorába, a III. sírhelyre. Nagyvárad szülőházát 1878 márc. 8-án emléktáblával jelölték meg, melynek ez a felirata: „Bölcsöd itt ringott, itt gyúlt ki az isteni szikra. A művészet egén lángoló csillag utóbb, A láng most kialudt, de kihat dicsfénye örökké. S míg magyar él, neved és szent porod áldva leend." (Szikszay Dániel tvszéki bír.) Ugyancsak Nagyváradon megalakult egy nevére elnevezett irodalmi társaság, 1892 okt. 1-én, Rádl Ödön elnökelete alatt. — 1912 dec. 15-én leleplezték bronz mellszobrát a nagyvárad színház előtt, mely szintén az ő nevére van elnevezve. A szobor Margó Ede ihletett alkotása. Nagyvárad-Olasziban egy kis ucca a nagy íróról van elnevezve. — Születése 100 éves évfordulóját 1914 márc. 7-én nagy fénnel ülte meg a Nemzeti Színház, midőn bemutatták Herczeg Ferenc „Ünnepi játék" c. prologusát, — ezt követte a „Fenn az ernyő, nincsen kas" c. vj. Sz. kéziratai a Nemzeti Múzeumban vannak. E kéziratok között van: 77 számozott kötet (Szigligeti színművei címmel), 7 számozott kötet (Szigligeti műfordításai), 2 színmű és a Perényi Péter című költői elbeszélés és 5 kötet vegyes prózai dolgozat. A Szigligeti-kéziratokkal együtt őrzik a múzeumban 4 kötetben Szigligeti hírlapi cikkeket és nekrológjait, 11 darabjának cenzurái példányát, 1 eredeti és 4 fordított színművének sűgőpéldányát, végül levelezésének egy töredékét: 34 levelét és 6 hozzá intézett levelet. Ez a tekintélyes gyűjtemény nem foglalja magában Szigligeti összes műveit, — alig felénél többet. Szigligeti kéziratainak nagy a jelentősége azért is, mert Szigligetinek aránylag kevés műve került nyomtatás alá. Ennek az akkori speciális nyomdai viszonyokon kívül maga a költő elhatározása is oka volt; az ő korában ugyanis semmi sem védte a köl-